

Utvärdering av metodutvecklings- projektet Utrikesfödda mars 2011

Sammanfattning

Projektet Utrikesfödda har pågått sedan våren 2009. Syftet med projektet är att i samarbete utveckla nya och effektiva metoder/modeller som leder till att utrikes födda snabbare kan gå vidare till arbete eller studier och därigenom blir självförsörjande, utveckla gemensamma metoder och modeller som leder till snabbare återgång till arbete eller studier och identifiera behov hos gruppen som inte idag kan tillgodoses inom ordinarie verksamheter samt att minst 50 % av deltagarna inom 12 månader skall gå vidare till arbete eller studier.

Två handläggare från Ekonomiskt bistånd och en handläggare från Arbetsförmedlingen (AF) arbetar i projektet, som helfinansieras av Samordningsförbundet Östra Östergötland (SamÖ).

Totalt har 136 individer deltagit i projektet från start fram till årsskiftet 2010/2011.

De flesta deltagarna befinner sig i åldersintervallet 30 – 49 år och medelåldern för kvinnor är 40 år och för män 43 år.

Av de som avslutat har knappt 60% arbete eller studerar. Detta gäller vid avslut och enligt de månadsrapporter som levereras till samordningsförbundet från projektmedarbetarna.

Antalet arbetssökande på AF har minskat med mer än hälften i den grupp på 38 personer som avslutat deltagandet fram till och med sep 2010. Kontrollgrupp saknas dock.

En del deltagare har bedömts stå långt från arbetsmarknaden bl.a p.g.a. bristande svenska-kunskaper men även p.g.a. psykiska och eller fysiska problem. Trots detta kan resultatmålet anses ha uppnåtts.

Som framgångsfaktorer nämner medarbetarna möjligheten att arbeta med ett begränsat antal individer vilket skapat förutsättningar för ett mer kvalitativt inriktat arbete, få kontaktytor mellan myndigheterna och möjligheten att arbeta lösningsfokuserat med processtöd.

Innehållsförteckning

Bakgrund	sid 4
Uppdragsavtal	sid 4
Metodbeskrivning	sid 6
Statistik	sid 6
Självvärderingar	sid 9
Intervjuer	sid 12
Processledarens metodbeskrivning	sid 14
Slutsats/kommentarer	sid 16

Bakgrund

De senaste åren har Arbetsmarknadskontoret (AMK) och Arbetsförmedlingen (AF) identifierat ett antal människor, utrikesfödda, som har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och bli självförsörjande. Under år 2008 genomfördes en mindre kartläggning. Det visade sig att antalet individer som kan kategoriseras som utrikesfödda med långt "utanförskap" var cirka 500. Kriterierna var att de klassificerades som långtidsarbetslösa och långvarigt bidragsberoende av ekonomiskt bistånd. Ett kriterium för att betraktas som långvarigt bidragsberoende är att man erhållit ekonomiskt bistånd, 10 månader av 12. För att bli aktuell i projektet skall man vara mellan 25 och 55 år, utrikes född, arbetslös samt uppbära ekonomiskt bistånd. Projektet bemannades med två socialsekreterare från Ekonomiskt bistånd (i fortsättningen förkortat EB) och en arbetsförmedlare från AF.

Kartläggningens resultat:

Bakgrund

De intervjuer som genomförts individuellt visar att målgruppen tillbringat relativt lång tid i Sverige, för de intervjuade handlar det om mellan 3½ år upp till 18 år där medelvärdet ligger på c:a 10 år. De intervjuade har mestadels haft tillfälliga, enklare arbeten inom framförallt restaurangbranschen men även kortare anställningar inom enklare hantverk och städning. Största delen har dock de intervjuade tillbringat i arbetslöshet.

Utbildningsnivå

Utbildningsmässigt har ingen eftergymnasial utbildning utan i de flesta fall handlar det om grundskola eller motsvarande.

Språklig kapacitet

Alla intervjuade bedömer sin språkliga förmåga till "50-80%" d.v.s. man förstår enklare svenska men har svårare att förstå i huvudsak skriftliga instruktioner. Denna "bild" sammanfaller med handläggarnas, både på AF och EB.

Kartläggningen ledde fram till att ett projekt med medverkan från EB och AF tillskapades. Gällande uppdragsavtal redovisas.

UPPDRAGSAVTAL

UPPDRAGETS OMFATTNING OCH ART

Metodutvecklingsprojektet är en försöksverksamhet som pågår under två år. Projektet bygger på att en gemensam arbetsgrupp startas med två handläggare från arbetsmarknadskontoret,

ekonomiskt bistånd, och handläggare från Arbetsförmedlingen. Syftet med projektet är att i samarbete utveckla nya och effektiva metoder/modeller som leder till att utrikes födda snabbare kan gå vidare till arbete eller studier och därigenom blir självförsörjande. Handläggarna från ekonomiskt bistånd har det fulla myndighetsansvaret och äger ärendet fullt ut.

Verksamhetens aktiviteter bygger dels på de insatser som arbetsgruppen själv utarbetar inom sig samt de olika externa verksamheter som finns inom ordinarie verksamheter, ex.v vuxenutbildningen, infoteket, praktiksamordning etc. Aktivitetsprocessen kan beskrivas enligt nedan;

Steg 1: kompetensportföljen, inventering av kompetenser, utbildningar, informella utbildningar, jobb, frivilliga jobb, fritidsaktiviteter (även i hemlandet) mm.

Steg 2: vilka yrken kan bli aktuella

Steg 3: behövs mer kompetens

Steg 4: Skriva ansökan/CV

Steg 5: Jobb/praktik, inom de yrken man kommit fram till.

En gemensam styrgrupp inrättas med representanter från parterna för att följa och styra verksamheten.

MÅLGRUPP

Utrikes födda med svårigheter att komma ut på arbetsmarknaden och som är aktuella hos både AF och arbetsmarknadskontoret (ekonomiskt bistånd) med fokus på åldersintervallet 25 – 55 år.

VERKSAMHETENS MÅL

Individnivå

Utifrån individens aktiva medverkan anpassa insatser utifrån individuella behov och förutsättningar så att de enskilda deltagarna uppnår eller förbättrar sin förmåga till förvärvsarbete eller studier.

Verksamhetsmål

Utveckla gemensamma metoder och modeller som leder till snabbare återgång till arbete eller studier samt identifiera behov hos gruppen som inte idag kan tillgodoses inom ordinarie verksamheter.

Resultatmål

Att minst 50 % av deltagarna inom 12 månader skall gå vidare till arbete eller studier.

Metodbeskrivning

Utvärderingen består av enskilda intervjuer med fyra deltagare, vilka deltagit i (och avslutat) projektet samt en gruppintervju med fem deltagare som nyligen börjat och varit inskrivna i projektet c:a 3 veckor. Intervjuer med tre handläggare på EB, vilka remitterat deltagare till Utrikesfödda, s.k. självvärderingar vid tre tillfällen med arbetsgruppen, samt statistisk sammanställning av de månatliga excel-filer som sänts till SamÖ.

Statistiskt material från kommunens Individ och familjeomsorgsprogram samt från AF:s databas har även inhämtats. Processledaren i Utrikesfödda har slutligen sammanfattat arbete i projektet vilket delges i sin helhet.

Statistik

Det statistiska underlaget bygger dels på de månatliga excel-filer som medarbetarna i projektet tillsänder SamÖ, dels på statistik, inhämtad direkt från EB och AF.

I tabell 1 redogörs för det totala antalet deltagare i projekt Utrikesfödda från starten i februari 2009 fram till årsskiftet 2010/2011, fördelat per kön och åldersgrupp.

Tabell 1. Antal deltagare per åldersgrupp och kön, feb 2009 – dec 2010

Ålder	Kvinna	Man	Summa
18 - 24	0	0	0
25 - 29	1	2	3
30 - 39	29	24	53
40 - 49	24	32	56
50 - 59	7	17	24
60 -	0	0	0
Summa	61	75	136

Kommentar: De flesta deltagarna befinner sig i åldersintervallet 30 – 49 år. Medelåldern för kvinnor är 40 år och för män 43 år.

I nedanstående tabell redovisas orsak avslut per kön från starten feb 2009 till årsskiftet 2010/2011. Redovisningen bygger på uppgifter från medarbetarna i projektet och beskriver läget vid tidpunkten för avslut.

Tabell 2. Antal deltagare utifrån orsak vid avslut och kön, feb 2009 – dec 2010

Orsak avslut	Kvinna	Man	Summa
Flyttat utomlands	0	3	3
Flyttat inom landet	3	1	4
Flyttad till annan målgrupp	6	6	12
Arbete	10	16	26
Studier	4	4	8
Föräldrapenning	1	0	1
A-kassa	0	1	1
Annat	2	2	4
Summa	26	33	59

Kommentar: "Flyttad till annan målgrupp" kan bero på att deltagaren antingen haft för dåliga språkkunskaper, haft missbruksproblem, varit sjukskriven och därmed ej stått till arbetsmarknadens förfogande.

"Arbete" innebär allt från lön utan subvention till utvecklingsanställning (komjobb) eller liknande. I några fall har deltagaren erhållit ett halvtidsarbete och har antingen utfyllnad på ekonomiskt bistånd eller studerar på halvtid och arbetar på halvtid.

Knappt 60% av de som avslutat sitt deltagande i projektet Utrikesfödda har arbete eller studerar. Detta gäller vid avslut. Huruvida detta förhållande kvarstår är ej möjligt att säga i nuläget. En förnyad uppföljning får i så fall genomföras under hösten 2011.

Ekonomiskt bistånd

Av totalt 38 hushåll (flera individer kan ingå i ett hushåll) som avslutat deltagandet i Utrikesfödda, fram till september månad 2010, har utbetalats cirka 17,5 miljoner i Ek.bistånd av Norrköpings kommun. Fem hushåll har genom åren erhållit mer än en miljon kronor i ekonomiskt bistånd. Nio av dessa 38 hushåll har haft ek.bistånd regelbundet sex månader före start i projektet Utrikesfödda. Det har varit möjligt att gå så långt tillbaks som till 1991 då socialbidragshanteringen datoriserades. Det kan dock vara så att ett hushåll ej varit aktuell under en tidsperiod av minst fem år och då har s.k. datagallring skett och det tidigare ärendet har raderats ur databasen och dess fysiska akter och journaler är arkiverade.

Det är med andra ord en grupp med långvarigt och ett omfattande biståndsbehov över lång tid, även om variationer föreligger.

Arbetsförmedlingen

De 38 ärenden som kontrollerats mot Ek.bistånds datasystem, Omsorg-IFO, har också matchats mot Arbetsförmedlingens databas. Resultatet redogörs i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Deltagarnas kodifiering vid AF innan start i projektet samt efter avslut, januari 2011

Kod	klartext	Före	jan-2011
11	Arbetssökande 100%	28	12
14	Arbetssökande med förhinder	0	1
22	Timanställning	4	4
33	Nystartsjobb	0	2
38	Utvecklingsanst./komjobb	1	2
42	Lönebidragsanställning	0	1
70	Jobb o utv.garantin fas 1-2	3	5
81	Arbetsmarknadsutbildning	1	0
83	Förberedande arb.marknadsutb.	0	1
	Jobb o utv.garantin fas 3	0	1
	Ej aktuell	1	9
Summa		38	38

"Före" innebär vilken kodning deltagaren hade i AF:s databas i samband med att deltagaren började i Utrikesfödda respektive läget i januari 2011. Olika lång tid kan ha förflutit. Vissa deltagare slutade redan hösten 2009 medan några deltagare slutade i september 2010.

"Efterläget" varierar m.a.o. i längd.

Notabelt är dock att antalet ”arbetssökande 100%” mer än halverats. Antalet ”Ej aktuell”, alltså ej inskrivna, har ökat från 1 till 9 individer. Vid start fanns 3 individer i Jobb o Utvecklingsgarantin (JOB) medan det i jan 2011 fanns det dubbla antalet. Två deltagare har erhållit s.k. nystartsjobb.

Någon kontrollgrupp ingår inte i utvärderingen varför materialet ej kan matchas mot en slumpvis utvald kontrollgrupp.

Självvärderingar

Självvärdering är ett forum där arbetsgruppen (medarbetarna) reflekterar över processer och resultat med fokus på framgångsfaktorer och hinder i arbetet.

Självvärderingar har hållits vid tre tillfällen med de som arbetar i projekt Utrikesfödda, det första hölls hösten 2009 och två hölls år 2010, en på våren och en självvärdering på hösten.

Arbetsprocessen och erfarenheter hittills med kommentarer

- Har ni fått in rätt individer/målgrupp i projektet i förhållande till projektbeskrivningen?

Arbetsgruppen anser att man delvis fått fel målgrupp. Som exempel nämner man personer med olika typer och funktionshinder samt i vissa fall, språksvaga, d.v.s. personer med dåliga svenskakunskaper.

- Bedömer ni, att de uppsatta målen är realistiska?

Hela arbetsgruppen bedömer resultatmålet vara realistiskt. (Inkluderande arbete med subvention)

Resultatmålet innebär att minst 50% av deltagarna ska vara i arbete eller studier inom ett år. En del deltagare kan dock vara svårare att ”få ut” i arbete eller studier beroende på vilka svårigheter de har, ex.vis språkkunskaper och/eller funktionshinder.

Verksamhetsmål: Färre ärenden, gruppverksamhet, att arbeta med samma handläggare.

- Hur ser resursbehovet ut i förhållande till projektbeskrivningen?

AF:s medarbetare anger tidsbrist, medarbetaren från AF är stundom upptagen med andra arbetsuppgifter vilket påverkat arbetet i projektet.

EB:s medarbetare i projektet har utrymme för fler deltagare, skulle snabbt kunna kontrollera arbetsförmågan. Använder Tänk om projektet idag. Tidigare Basen. Dessa utredde och bedömde arbetsförmågan, vilka kan gå vidare?, ex vis om arbetsförmågan är nedsatt helt eller delvis hos deltagaren.

Några deltagare är med i KBT-Tänk om. Problem föreligger dock med kö till Rehabresurs samarbete.

Det finns en grupp som det ej finns några insatser för, ”det står still”. Av olika anledningar har vissa deltagare ej lärt sig språket. Finns inga insatser för dem, enligt medarbetarna i projektet. ”Det finns utrikesfödda med avsaknad av utbildning, helt friska men saknar arbetserfarenhet och utbildning, vad göra för dom? De flesta är 45 plus.”

- Om ni ser till den planerade tiden för projektet, har tidplanen hållits hittills?

Inte relevant. Ingen tidplan finns.

- Hur har styrningen av projektet fungerat?

Styrningen har fungerat bra på EB. AF:s medarbetare upplever dock ett något sämre stöd, medarbetaren är dock van att arbeta självständigt. Styrgrupp finns, vilket uppfattas fungera, dock byte av representant från EB då ny chefstjänst är under tillsättande (år 2009). Styrgruppen "känns lite långt bort". Under år 2010 har dock styrgruppen uppfattats fungera bättre och "närmare", mer delaktig.

- Hur har samverkan/kommunikationen gentemot övriga rehabaktörer fungerat?

Samarbetet har fungerat väl. Projektet har ej haft så mycket kontakt med FK. Bra samarbete med landstinget i de fall detta varit aktuellt. Inga ärenden tillsammans med socialkontoret.

- Ge exempel på hinder och framgångsfaktorer i arbetsprocessen.

Hinder:

Språkliga problem (en del deltagare uppfattas som "språksvaga" i svenska språket.)

Brist på motivation hos vissa deltagare p.g.a. "utanförskapet."

Funktionshinder hos vissa deltagare.

(AF:s medarbetare) uppbokad med andra arbetsuppgifter periodvis. Detsamma även för medarbetarna från EB, p.g.a. beräkningar och utbetalningar till sökanden av ek.bistånd, speciellt i slutet av varje månad.

En del administration tar tid och kan delvis vara ett hinder, (träffar m.m. som inte har direkt med projektet att göra.)

För lite "input" i form av kurser, utbildningar m.m.(2009 års självvärdering)

I början, "tempoförlust" p.g.a. sen rekrytering av AF-personal samt att en medarbetare från EB blev långtidssjukskriven.

Framgångsfaktorer

- Hög närvaro (hos medarbetarna)
- En kontaktperson (för EB visavi AF)
- Färre antal ärenden. (mer kvalitativt arbete), deltagarna anser att de får mer tid med handläggarna.
- Jobbar lösningsfokuserat och värderingsmässigt lika.
- Grupparbeten ("jobbsökargruppen") Hur man söker jobb, olika föreläsningar. Träna intervjusituationer ex.vis vid anställningsintervjuer.
- Processtöd finns sedan oktober 2009.

- Vad skulle ni ha gjort annorlunda om ni fått starta om i dag?

- Från start: Kurser m.m. Kompetenshöjning
- Erfarenheter från andra liknande projekt och verksamheter.
- Någon form samordnarfunktion (AF:s medarbetare uppges saknr detta)
- Att tidigt skapa "samsyn" i projektet. "Hur ska vi jobba tillsammans"?
- Inventering av resurser.
- Två medarbetare från AF, nu hänger för mycket på den enda handläggaren från AF.
- Mer tid för metodutveckling initialt.
- Se till att alla är på plats samtidigt.

Intervjuer (deltagare)

Fyra slumpvis utvalda f.d. deltagare i metodutvecklingsprojektet Utrikesfödda intervjuades individuellt av utvärderaren i dec 2010. I februari 2011 gruppintervjuades fem. deltagare. De som nyligen börjat i Utrikesfödda har naturligtvis ej kunnat svara på alla frågor utan enbart de två inledande.

- Kortfattat om din bakgrund.

Av de nio som intervjuats kommer sex från Syrien, två från Irak och en från Somalia. Tre har gymnasial utbildning i någon form och en av dessa har läst på universitet i hemlandet. Alla utom två har yrkesarbetat i sina respektive hemländer.

- Varför Utrikesfödda för din del? (Frivilligt – ”tvång”)

Samtliga uppger att de deltar helt frivilligt, de har blivit erbjudna vara med. Som anledning säger en deltagare. ”Jag ville ha hjälp att hitta rätt jobb”.

En annan deltagare säger: ”Jag var arbetslös. Hade aktivitetsstöd från Försäkringskassan. Sen fas 3 jobb. Assistenten på AF som hjälpte mig till utrikesfödda”.

- Hur gick det för dig i Utrikesfödda?

För de som fullföljt är svaren att det ”gick bra”, ”fick praktikplats” en annan deltagare ansåg det var positivt få lära sig skriva CV.

- Vad var bra med Utrikesfödda?

En deltagare svarade: ”Förmedlade kontakt med praktikplats åt mig” En annan deltagare nämner att hon fick lära skriva sig personliga brev för anställningsansökan. ”Fick lära mig passa tider” är ett annat svar.

Att en av medarbetarna i projektet har arabiska som modersmål ansåg flera av de intervjuade vara positivt då det underlättade kommunikationen mellan dem och medarbetarna.

- Vad var dåligt med Utrikesfödda?

Ingen har något negativt att framföra.

- Dina kontakter med andra myndigheter (AF, FK, Landsting, Kommun)

De som svarar på frågan anser sig nöjda med det bemötande de fått (flest med AF).

- Eventuell praktikplats, hur fungerade det?

Tre av fyra uppger att de varit på praktik genom projektets försorg. Samtliga har trivts bra på sina respektive praktikplatser. En av de intervjuade tror sig kunna få anställning på sin praktikplats. Den fjärde intervjuade har erhållit nystartsjobb.

- Vad gör du idag?

Tre av de fyra intervjuade är idag arbetslös eller ”delvis” arbetslös, en av dessa väntar på eventuell anställning och den fjärde har nystartsjobb.

- Försörjning nu samt vid start.

En f.d. deltagare har s.k. utfyllnad på ekonomiskt bistånd men arbetar timmar. Två f.d. deltagare har ekonomiskt bistånd men i ett fall, utfyllnad då maken har arbete. Den fjärde har lön via nystartsjobb.

Intervjuer (remittenter)

För att beskriva bakgrunden varför remittering till Utrikesfödda ägt rum har ett antal exempel slumpvis valts ut. Handläggningsansvaret för deltagarna har övertagits av medarbetarna i projektet Utrikesfödda och därför kan remittenterna på ek.bistånd de ej svara på frågor rörande hur det gått för deltagarna i projektet, vad som varit bra respektive dåligt med och i projektet. I det följande redogörs för frågan: Varför Utrikesfödda (för din klient)?

A Har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan januari 2009. Har varit arbetslös sedan han första gången tog kontakt med AMK och anmäldes till projektet då det inte hände något i hans arbetslösa situation.

B Har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan september 2008. Har nioårig grundskola från hemlandet, har arbetslivserfarenhet från hemlandet men varit arbetslös sedan han blev aktuell för ekonomiskt bistånd, därav anvisning till projektet.

C: Kom till Sverige -90. Har ? års utbildning från hemlandet. Har i Sverige läst grundskolestudier på Komvux och därefter varit arbetslös. Anledningen till projekthanvisningen var att få bättre stöd och hjälp att hitta en väg ut i arbetslivet.

D: Varit aktuell under största delen sedan -97. Har haft eget företag som avvecklades, blev arbetslös. Har studerat via Marieborgs Folkhögskola tidigare men blev ej antagen sista gången, arbetslös, därav anvisning till projektet

E: Varit aktuella under största delen sedan -97. Har tidigare arbetat som präst men nu varit långtidsarbetslös, därav anvisning till projektet.

Processledarens metodbeskrivning

Processbeskrivning

Processledare från Samordningsförbundet beskriver i det följande arbetet i projektet.

Problemet/Behovet

Arbetsförmedlingen och ekonomiskt bistånd samverkade inte kring målgruppen utan personerna skickades fram och tillbaka mellan myndigheterna. Den arbetssökande kunde ha olika planeringar och insatser från de olika myndigheterna. Detta ledde till längre handläggningstider samt att personerna fastnade i systemet utan att ges möjlighet att gå vidare till arbete eller studier.

Uppdraget

Projektets uppdrag är att i samarbete utveckla nya metoder/modeller som leder till att utrikes födda snabbare kan gå vidare till arbete eller studier och därigenom bli självförsörjande. Detta underlättas genom att ge ett tidigt och samlat bemötande med samordnade insatser genom nära samverkan och gemensamma handlingsplaner.

Processen

För att bli aktuell i projektet skall man vara mellan 25 och 55 år, utrikes född, arbetslös samt uppbära ekonomiskt bistånd. När den arbetssökande trots insatser i respektive myndighet inte kommer vidare till arbete eller studier diskuterar handläggaren på ekonomiskt bistånd möjligheten till deltagande i projektet. Skriftlig anvisning till projektet sker när personen bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande och aktivt kunna söka arbete. Deltagaren kallas till ett kartläggningssamtal hos socialsekreterare på ekonomiskt bistånd där det bedöms om projektet är lämplig insats. Vid besöket får även den arbetssökande informationen om projektets verksamhet, arbetssätt och mål. Överflyttning av ärendet sker när personen bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande. I sitt arbete har ekonomiskt bistånd och arbetsförmedlingen trepartssamtal som metod. Vid trepartssamtalet görs en kartläggning av den arbetssökandes behov av stöd och man gör en gemensam planering och överenskommelse om vilka insatser som bedöms kunna hjälpa personen till arbete. Uppföljning sker i trepartssamtal med den handläggare som har huvudansvaret för den arbetssökande. Socialsekreteraren och arbetsförmedlaren har även egna uppföljningsmöten i de gemensamma ärendena. Gruppträffar sker regelbundet för alla inskrivna. En arbetsförmedlare och två socialsekreterare håller i grupperna. Där får deltagarna information om arbetsmarknaden, hur man skriver sina ansökningshandlingar, hur man hittar de lediga jobben, information om a-kassa samt myndighetsinformation från bägge myndigheterna. Dessa gruppträffar fortsätter sedan med träffar med uppföljning av sökta jobb, hjälp med ansökningshandlingar och olika jobbsökaraktiviteter. Deltagarna uppmuntras till egen delaktighet i gruppen, dela med sig av erfarenheter, komma med förslag på olika teman osv. Motiverande samtal med deltagarna är en viktig del av arbetet för att stärka och stödja personen till att bli självförsörjande. Detta kräver tid och en förutsättning för att lyckas med det arbetssättet är att personalen har ett begränsat antal klienter.

När arbetsförmågan är oklar finns möjlighet till utredning/bedömning av Rehabresurs samarbete, inom kommunen kan deltagarna prova sin arbetsförmåga på Ingelsta Praktikcentrum. Det finns även möjlighet att nyttja kompetensen på AF Rehab eller Samhall När det uppstår frågor kring deltagarens fysiska eller psykiska hälsa kan rehabsamordnarna i resursteamerna inom primärvården eller öppenvårdspsykiatrien kontaktas för rådgivning.

För många deltagare har psykisk och fysisk ohälsa varit ett stort hinder för att kunna ta sig vidare till arbete. Ett samarbete med ESF projektet "Tänk om" har gett möjligheten att erbjuda vissa deltagare tillgång till aktiviteter med inslag av Kognitiv beteendeterapi (KBT). Från våren 2010 kommer det att finnas tillgång till KBT terapeut när deltagare har behov av motivation och stöd i det förändringsarbetet som ofta behövs för att bli självförsörjande.

Handläggarna har regelbundna träffar med processledaren för kontinuerlig utveckling av gemensamma arbetsmetoder, planering och uppföljning av verksamheten.

En styrgrupp med chefer från respektive myndigheter, representanter från samordningsförbundet samt personal i projektet träffas 2-3 gånger pr termin för att följa projektets arbete och resultat.

Resultat av samverkan

Myndigheterna har tillsammans genom ett nära samarbete och bättre samordning av insatserna kunnat ge deltagarna ett samlat bemötande, gemensam planering av insatser och regelbunden uppföljning. Deltagaren blir sedd och undviker således att hamna mellan stolarna. Arbetssättet skapar en gemensam syn och bedömning utifrån respektive myndighets myndighetsutövning. Handläggningstiden minskar vilket gynnar både deltagare och respektive myndighet.

Tillgång till två myndigheters professioner och resurser är en stor styrka och underlättar även för informations- och kunskapsutbyte.

Det skapas en gemensam kunskapsbank, ett vidgat perspektiv och en lärande organisation som ger positiva effekter på personalens engagemang och kompetensutveckling.

Utvecklingsområden

Det är viktigt att i ett tidigt skede skapa förutsättningar för att stödja målgruppen till arbete eller studier. Kriterier för att ingå i projektet för närvarande är att de ska ha varit beroende av ekonomiskt bistånd i ett år. Forskning visar att viktiga faktorer för en god hälsa är "känsla av sammanhang" (KASAM) som innehåller begreppen begriplighet, hanterbarhet samt meningsfullhet. Det vore önskvärt att en del personer kan ingå i projektet tidigare då vi tror att aktivitet och känsla av sammanhang under tiden de är arbetslösa kan förebygga långtidsberoende, utanförskap och ohälsa.

En utmaning är att ta fram en modell för att identifiera vilka personer som behöver denna insats i ett tidigt skede, det kan t.ex. vara checklista, "varningsflaggor" etc.

Effekten av arbetssättet skulle troligen öka om projektets personal satt i gemensamma lokaler.

Slutsats/kommentarer

Av de cirka 500 individer som identifierats tillhöra gruppen utrikesfödda med långvarigt bidragsberoende och som haft svårt att etablera sig på arbetsmarkanden har drygt 130 deltagit i projektet Utrikesfödda fram till årsskiftet 2010/2011.

Projektet kan sägas ha varit framgångsrikt då resultatmålet om att minst 50% av deltagarna ska ha arbete eller studera uppnåtts med god marginal.

Knappt 60% av de som avslutat sitt deltagande i projektet Utrikesfödda har arbete eller studerar. Detta gäller vid avslut. Huruvida detta förhållande kvarstår 12 månader efter att deltagaren börjat i projektet är inte möjligt att säga i nuläget. Detta kräver ytterligare uppföljning på individnivå. Kontrollgrupp saknas.

Målsättningen på individnivå får sägas uppfyllt med tanke på det goda resultat projektet uppnått. Detta stöds också av de deltagarintervjuer som genomförts.

Även verksamhetsmålet får sägas uppfyllt då gruppen som arbetat i projektet utvecklat metoder och modeller för snabbare återgång till arbete eller studier.

En av framgångsfaktorerna, vilket gäller för de flesta projekt av liknande karaktär, är att projektmedarbetarna dels kunnat arbeta med ett begränsat antal ärenden, dels att motivationen hos medarbetarna uppfattas som stor. Det nära samarbetet mellan AF och Ekonomiskt bistånd har även varit till gagn för verksamheten och dess resultat, därom är de inblandade medarbetarna överens.

Inför en eventuell framtid måste dock bemanningen beaktas. Ska det vara lika antal tjänstemän i båda organisationerna? Hur identifiera vilka personer som behöver denna insats i ett tidigt skede?

Hur ska styrningen se ut? Lokalisering? Hur beaktas processtödet framledes?

Tomas Feldt